

— Добро, рекохъ и ойдохъ си на дома.

Отъ който кратъкъ разговоръ сѣки разуменъ Българинъ ще види що се работи во Бѣлградъ. Това, братя, да ми бѣше казувалъ нѣкой не бихъ вѣрвалъ; но кога съ очитѣ си видѣхъ и съ ушитѣ си чухъ — смаяхъ се. Още се научавамъ какво имало нарочна компанія за това и влечели нашитѣ невинни братія по Бѣлградъ и имъ давали безъ пари книги да пращатъ по селата си. Ние сиромаси їедвамъ се по отърсихме отъ їедни, ето и други се появили, но късно се досетили. Само иска да бждемъ обозрителни кои дохождатъ помежду ни въ това опасно врѣме за насъ, за да не ни се ругаѣтъ и казватъ, че сме дебелоглави и само сме знаѣли да оремъ и копаѣемъ . . .“.

Виеннѣ 1869.

Вашъ братъ Българинъ Отъ Македонїѣ¹⁾.

Този начинъ на дѣйствиe се указва много по-ефикасенъ. Много слабодушковци, поласкани отъ голѣмото внимание, което имъ се указва, поемватъ ангажменти, съпроводени съ голѣми за тѣхъ облаги, и ставатъ най-ревностнитѣ служители въ роднитѣ си мѣста на великосръбската идея. Така ще е спечеленъ и Ст. Торовеле отъ Враня, изпърво разпаленъ български патриотъ, а отпослѣ най-голѣмъ гонителъ на българшината, щомъ се има прѣдъ видъ, че врански търговци сж били приети нѣколко пѣти отъ министра на просвѣтата, отъ когато сж получили и два сандѣка книги²⁾. Трѣбва да се прѣлполага, че Торовеле, единъ отъ най-първитѣ търговци съ голѣми търговски връзки въ Сърбия, що е билъ бездруго между приетитѣ отъ министра. Така ще е спечеленъ и нѣкой си Симо Андреевъ, търговецъ на тютюнь въ Одеса, и човѣкъ съ голѣмо влияние въ Скопие и Велесъ. Послѣдниятъ, като „благодѣтель“ е изпратилъ много сръбски книги и е настанилъ много учители изъ македонскитѣ села и градове³⁾.

Дѣйността между отдѣлни лица отъ срана на сръбската пропаганда се усилюва особно много слѣдъ като българитѣ успѣха да се слобиятъ съ черковна независимостъ прѣзъ 1870 год. и малко прѣди туй, когато изгледътъ за успѣхъ не подлежеше вече на съмнѣние. Въ лицето на екзархията,

¹⁾ Македония, г. III, бр. 14, стр. 2, кол. 4. отъ 1 мартъ 1869.

²⁾ Вижъ цитирания по-горѣ брой отъ в. „Дунавска зора“.

³⁾ В. „Македония“, г. III, бр. 15, стр. 3, кол. 1 отъ 8 мартъ 1869.